

Spælivørp Føroya

Oddagrein

SPÆLIVØRP Føroya kundi verið hóskaandi heiti til almennu loftmiðlarnar. Tað tykist, sum um bara hugflogið avmarkar nýggjum máttum at fáa pening frá teimum, sum gjalda lurtara- og hyggjaragjald frammanundan.

LATUM okkum kortini leggja afturat, at »spælivarp« er sjálvandi sagt í myndaðum týðningi, tí nógvur væla sendingar verða gjørdar og sendar, men gongdin seinastu tíðina eigur at fáa okkum at hugsa um støðuna.

Í SÍNI tíð gav lögtingið útvarpinum loyvi at spæla V4, tí útvarpið skuldi savna pening til nýggj útvarpshús. Útvarpshúsið er bygt, og helst gólið. Men V4 spælið helt fram, tí nú var spælið helst partur í at fáa nóg mikið til rakstur. Henda grundgeving kann góð-takast. Stuttligt er at spæla, og í sjálvum sær var spælið »óskyldugt«, tí tað koyrdi á sín vanligu máta, og eingin áleypandi lýsingarferð og nýggj spøl tóktist neyðug.

MEN peningatilfeingið er avmarkað, og tá ráð ikki eru at jatta UF og SvF tað neyðuga, gevur landsstýrismáðurin eisini sjónvarpinum loyvi til eydnuspæl. Gekkurin sær dagsins ljós. Síðani kemur Skrubban. Og tá hetta nú gongur inntøkuni hjá útvarpinum ov nær, noyðist útvarpið at finna upp á nýggj spøl, Snarspælið, og nú er ein bilur burturlutaður.

AT spæla Gekk ella V4 er óivað stuttligt, men samanumtikið rindar spæliglaði føroyingurin fleiri útvarps- og sjónvarpsgjöld. Tað er so eitt, men sømri tað seg eini framkomnari tíð, at tey almennu vörpinu nær-um skulu »liva« av eydnuspæli?

HERFYRI hevði lögtingið orðaskifti um royndina við Gekkinum. Frágreiðing landsstýrismansins sigur, at Gekkurin hevur ikki árin á annað spæl – bingospøl hjá áhuga-feløgnum ella V4 – og tí var eingin grund at tala at.

GAV frágreiðingin eina rætta mynd og hvør metti? Tað er eitt, men meira ófatligt er, at lögtingsmenn ikki sláa nevan í borðið, tí tað kann ikki vera rætt, at loftmiðlarnir nær-um skulu kappast um, hvør er snildari at kroysta pengar úr fólk. Og er tað ikki at ganga jólahátíðini ov nær, at lata ein jóla-kalendar vera spæli- og vinnaralættisoppur.

OG fekk SvF loyvi til eydnuspæl, tí tað var neyðugt fyri at fáa fleiri føroyskar sendingar? Hvar hava tær verið.

Sosialurin

Lesarabrøv

Opið bræv til Kristian Magnussen frá MBF bólkinum »sálarlig brek«

Kristian Magnussen, landsstýrismáður í almanna- og heilsumálum Tinganes 100 Tórshavn

Viðv. afturlating av Pensionatunum

Aftaná at Sinnisbati hevur sent fleiri skriv, og enn onki hevur høyrst aftur, loyva vit undirritaðu feløg enn einaferð at vísa á skeivleikan í avgerðini at lata aftur Pensionatunum á Eirargarði 4.

Bólkurin »sálarlig brek« eru feløg undir MBF, og átala vit harðliga hesari av-

gerð, ið kann verða til ó-bótalgan skaða fyri búfólkini, um tey verða flutt á psykiatriskar deildir á LS, vegna figgarligar sparingar.

Í ST reglunum stendur at eitt og hvørt land eigur at tryggja sær, at menniskju, ið bera brek, verða virð, sum fólk flest. Búfólkini á Pensionatunum eru ónóg við støðuna, og kann hetta væl verða um teirra sjúku eisini.

Tað undrar okkum stórliga at frætta at ráðini Ráðið fyri brekað Ráðið fyri Sjúkrahúsið

ikkil eru spurð til ráðs, áðrenn slík avgerð verður tikin.

Enn einaferð heita vit innihaga á landsstýrismannin í almanna- og heilsumálum um nú í seinastu løtu at taka hetta mál upp í álvara, og spyrja seg sjálvan, hevði eg viljað fingið eina slíka viðferð. Vónandi verður Pensionatunum á Eirargarði 4 ikki stongt.

Um spurningar eru og vit kunnu hjálpa, eru tit vælkomn at ringja til eitt av miðanfyri standandi feløgum.

Blíðar heilsanir,

Sinnisbati
MBD/DAMP
Autistafelagið
Javni
Sjúklingafelagið

Avrit sent:
Sjúkrahúsráðnum
Ráðnum fyri brekað
Sjúkrahússtjóranum
Pensionatunum
Fyrstøðukvinnuni á psyk. d.
Yvirleknunum á psyk. d.
Sjúklingafelagnum
Føroya Løgtingi
M.B.F.

Javnstøðulógin meiri til skaða enn til gagn

Kendi rithøvundurin Arne Falk Rønne skrivur í einum av mongum ferðafrágreiðingum sínum úr einum av londunum eystanfyri, at um onkur spyr ein mann har, hvussu kona hansara hevur tað, er tað at líkna við, um vit her spurdu: Hvussu hevur vaskimaskinan hjá tær tað? Har um leiðir hevur eslið størri virði fyri ein mann enn kona hansara. Har hevði ivaleyst verið gott við eini javnstøðulóg.

Men í Føroyum eru kvinnurnar høgt mettar. Mennirnir hava lituð teimum alt upp í hendur, meðan teir búleikadust á sjónum. Júst av somu orsök eru kvinnurnar í Føroyum sera sjálvstøðugar, tær hava einsamallar havt abyrgd av øllum heima við hús.

Tá so tíðirnar broyttust,

og kvinnurnar fingi høvi til at fara út at arbeiða og útbúgva seg, ja so stóð ikki á hjá teimum at gera læknar, prestar, lögfróðingar, skipsførarar, húsasmíðir, bilmekanikarar o.s.fr. Tær, sum hevdu áráði til at fáa sær langar og drúgar útbúgvingar, vóru ikki við sviðsøð, men vórðu settar í tyðandi störv. Henda broytingin kom heilt náttúrliga, so hvørt sum tíðin var búgvin til tess.

So trinu fram nakrir reyðsokkar, sum við lóg vildu málubánda til og øll til at tvinga eins nógvar kvinnur og menn inn alla staðni. Ístaðin fyri at lata hetta henda náttúrliga, skal kvinnum við lóg verða tryggjað pláss í nevndum og ráðum.

Hetta er størsta niðurgering av føroysku kvinnuni

nakrantíð. Hon hevur med alla mist møguleikan sjálf at koma sær framættað vegna síni evni og áhuga.

Pedagogneymar gjørdur nýliga eina kanning, sum visir, at ein stórur meiriluti av teim føroysku kvinnunum ynskir at arbeiða halva tíð. Tær ynskja at fáa meiri tíð heima við hús saman við børnunum. Tað er kærleikin til barnið og heimið, sum í flestu førum forðar kvinnum í at ofra seg 100% á arbeiðsmarknaðinum. Henda bindingin at barninum og heiminum er kvinnuni í holdið borið og kann ikki við lóg fáast av vegnum.

Herfyr verða eins nógvar kvinnur og menn í øllum almennum nevndum og ráðum. Men eitt skulu kvinnurnar vita, at tað verður ikki altíð vegna

dygd, tær verða valdar, men fyrst og fremst vegna kyn.

Javnstøðulógin, sum av teimum, ið smíðaðu hana, vist varð ætlað kvinnuni til frælsi, er í grundini ein stór höttan ímóti frælsinum, ið eigur at vera sjálvstøðugt í einum demokratiskum landi.

Tí vil eg taka undir við Óla Jacobsen, sum í tinginum mælti til at taka javnstøðulógina av. Lógin um javnstøðu, sum kom í gildi í mai mánaði 1994, er meiri til møði enn til føði og ger nógvar meiri skaða enn gagn.

Rúna Sivertsen

Rúna Sivertsen og javnstøðulógin

Las viðmerkingarnar hjá Rúna Sivertsen í Dimmalætting leygardagin 29.11.97.

Allarlýst má eg siga, at eg eri ikki samd við Rúna Sivertsen um, at javnstøðulógin er ein niðurgering av føroysku kvinnunum.

Rúna Sivertsen nevnir at kvinnur í dag hava høvi til at arbeiða úti og at útbúgva seg á øllum økjum. Hon leggur afturat, at hetta er komið heilt náttúrliga, so

hvørt sum tíðin er búgvin til tess.

Eg fari at spyrja Rúna Sivertsen. Hvar heldur tú skal avgera nær hetta er náttúrligt og at tíðin er búgvin? Veist tú, at orsøkin til, at vit í dag halda tað vera náttúrligt at kvinnur hava sama rætt og møguleika til útbúgving er, at tað einaferð, og tað er slettis ikki so langt síðani, vóru nakrar kvinnur, (kalla tær bara reyðsokkar um tú vilt) sum

settu krøv og stríddust fyri at fáa sama rætt til útbúgving sum menn? Helst hava mong hildið hetta verið ónatúrligt.

Nú situr tú sjálv sum umboð á tingi. Hetta haldi eg verða heilt náttúrligt og tú sjálf væl saktans eisini. Men veist tú, at tað er so ógvuliga stutt síðani at kvinnur í heila tíkið fingi atkvøðurett? Veist tú, at vit fingi henda rættin tí at kvinnur tordu at seta krøv

og í meira enn halva aldri hildi á at stríðast fyri javnrættindum?

Neyðugt var sjálvstøðugt at lógarfesti hesi rættindi.

Eins neyðugt sær tað út til í dag at hava javnstøðulógina. Hverur tú fylgt bara eitt sindur við í setanini av almennum nevndum, veist tú, at her sær ikki út til at tað enn er »natúrligt« at velja kvinnur í nevndirnar.

Inga Ellingsgaard